

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 16/5520
Vår ref.:

Oslo, 27 januar 2017

Høring - NOU 2016:21 Stiftelsesloven

1 INNLEDNING

Vi viser til departementets brev 24. oktober 2016, der NOU 2016:21 Stiftelsesloven sendes på høring. Stiftelsen Multiconsult er høringsinstans.

Multiconsult har følgende innspill til forslaget til ny stiftelseslov:

2 ALLMENT

Stiftelsen Multiconsult ser det som positivt at det foreslås en helt ny stiftelseslov som gir stiftelser som organisasjonsform økt fleksibilitet. Dette gjør at stiftelser kan møte endrede behov som følge av samfunnsutviklingen, samt utviklingen i stiftelsens virksomhet. Med forslaget bevares samtidig stiftelsers særegne trekk og Stiftelsestilsynets kontrollmyndighet over stiftelser. Forslaget vil etter Stiftelsen Multiconsults oppfatning styrke stiftelser som en alternativ og seriøs organisasjonsform, som skiller seg fra de alminnelige selskapsformene og som allmennheten har tillit til.

Vi mener dette er forhold som er i samsvar med stiftelsers generelle interesse, og Stiftelsen Multiconsult støtter derfor forslaget til ny stiftelseslov. Det påpekes at forslaget dessuten er godt egnet til å ivareta interessene til stiftelser som Stiftelsen Multiconsult, med virksomhet som er nært knyttet til forretningsområder og en bransje som er under stadig utvikling.

3 SKILLET MELLOM NÆRINGSDRIVENDE OG ALMINNELIGE STIFTELSE

Inndelingen av stiftelser i næringsdrivende og alminnelige stiftelser, jf. stiftelsesloven § 4 (1), er ikke videreført i lovforslaget. Vi forstår utvalget dit hen at begrunnelsen for å oppheve næringsdrivende stiftelser som en egen stiftelsesform er at det "*i praksis lett kan være tvilsomt om en stiftelse kan sies å drive "næringsvirksomhet"*", se NOU 2016:21 side 37. Utvalget mener videre at det ikke er behov for å

oppretholde næringsdrivende stiftelser som egen stiftelsesform, og foreslår på det grunnlag skillet mellom næringsdrivende – og alminnelige stiftelser opphevet.

Lovforslaget inneholder likevel enkelte forslag til regler som bare skal gjelde for stiftelser som "*driver næringsvirksomhet*". Stiftelsen Multiconsult har merket seg at det bare er forslaget til ny § 25 om "*ansattes rett til styrerepresentasjon i stiftelser som selv driver næringsvirksomhet*" og § 26 om "*ansattes rett til styrerepresentasjon i konsern*" som er materielle særregler for stiftelser som driver næringsvirksomhet. Ut over dette er forslaget til ny § 10 (3) en henvisning til foretaksregisterloven, og registreringsplikt for stiftelser som driver næringsvirksomhet og forslaget til ny § 15 (2) en konsekvens av foretaksnavneloven § 2-2 (10) om foretaksnavn for stiftelser som driver næringsvirksomhet.

Stiftelsen Multiconsult støtter forslaget om å oppheve næringsdrivende stiftelser som egen stiftelsesform. Det er, slik utvalget påpeker, en skjønnsmessig vurdering om en stiftelse driver næringsvirksomhet eller ikke. Utvalget foreslår i liten grad spesialregler for stiftelser som driver næringsvirksomhet, og det vil av den grunn være unødvendig for stiftelser som ledd i stiftelsesprosessen å bruke ressurser på å vurdere om stiftelsen er næringsdrivende eller ikke.

Når det særlig gjelder anvendelsen av forslaget til ny § 25 og ny § 26, vil den bero på blant annet antall ansatte i stiftelsen. Reglene får forutsetningsvis anvendelse på stiftelser med en virksomhet av et kvalifisert omfang. Vurderingen av om stiftelsen driver "*næringsvirksomhet*" i lovens forstand vil allerede av den grunn i disse tilfellene antas å være enklere og innebære færre grensetilfeller.

Utvalgets foreslåtte regulering vil på denne bakgrunn bli enklere å praktisere sammenlignet med dagens ordning. Etter vår mening vil imidlertid en nærmere omtale av forståelsen av lovens ordlyd "*næringsvirksomhet*" i lovforarbeidene kunne bidra til å skape klarhet rundt anvendelsesområdet for stiftelseslovens regler om stiftelser som driver næringsvirksomhet. Det er, slik utvalget også påpeker, praksis, forarbeidsuttalelser og litteratur om forståelsen av begrepet. Likevel vil det kunne gi nyttig veiledning ved avgjørelsen av om en stiftelse driver næringsvirksomhet å gjengi hovedtrekkene i stiftelseslovens forarbeider.

4 FORSLAGET TIL NY § 14 - STIFTELSESDOKUMENT

Forslaget til ny § 14 om stiftelsesdokumentet viderefører i all hovedsak reglene i stiftelsesloven § 9. I forslaget til ny § 14 (3) 2. punktum foreslår utvalget likevel en ny bestemmelse som slår uttrykkelig fast at stiftelsesdokumentet skal kunne opprettes som et papirdokument "*eller som et elektronisk system som er godkjent av departementet*". Det fremgår av spesialmotivene til bestemmelsen at formålet er å åpne for at stiftelsesdokumentet kan opprettes som et elektronisk dokument.

Stiftelsen Multiconsult støtter forslaget om at stiftelsesdokumentet skal kunne opprettes elektronisk. I lys av formålet med lovforslaget om å gi et enkelt og fremtidsrettet rammeverk for stiftelser, påpekes likevel at den foreslåtte ordlyden "*elektronisk system*" etter vårt syn ikke er helt treffende. Vi mener uttrykket "*elektronisk dokument*" er klarere, vil redusere tolkningstvill og gi en mer forutsigbar og praktisk regel. I tillegg kommer at uttrykket "*elektronisk dokument*" benyttes i forslaget § 51 (1) om avtaler med styremedlemmer mv.

Videre er Stiftelsen Multiconsult usikker på hensiktsmessigheten av at departementet uttrykkelig skal godkjenne hvilke elektroniske formater stiftelsesdokumentet kan opprettes som. Hvorvidt et dokument skal godtas som stiftelsesdokument etter stiftelsesloven, uavhengig av om det dreier seg om et papirdokument eller om et elektronisk dokument, bør i stedet overlates registerførerens kontroll etter forslaget § 13.

5 STIFTELSERS ORGANISASJON

Utvalget foreslår i all hovedsak videreført stiftelseslovens regulering av stiftelsers organisasjon. Stiftelsen Multiconsult slutter seg til utvalgets forslag på dette punkt. Stiftelsen Multiconsult legger særlig vekt på at reguleringen med styret som lovpålagt organ med øverste ansvar for forvaltningen, kombinert med daglig leder og eventuelt andre vedtektsfestede organer, innebærer klare ansvarslinjer. Samtidig gir lovens system stiftelsene nødvendig mulighet til å tilpasse organisasjonen til virksomheten.

Når det gjelder forslaget om å videreføre någjeldende regulering av hva vedtektsfestede organer skal kunne gis myndighet til, jf. forslaget til ny § 49, påpeker vi at det nok i praksis er stiftelser som kunne ønske seg enda større fleksibilitet på dette punktet og dermed overlate enda større myndighet til et vedtektsfestet organ. Vi er likevel av den oppfatning at stiftelser, som kjennetegnes ved at de i motsetning til selskaper ikke har eiere som kan føre en overordnet eierkontroll med selskapets ledelsesorganer, er tjent med å opprettholde de klare ansvarslinjene som følger av stiftelseslovens någjeldende regulering og som er foreslått videreført i ny stiftelseslov. Klare ansvarslinjer legger til rette for en effektiv og hensiktsmessig forvaltning av den enkelte stiftelse og bidrar til å opprettholde den generelle tilliten til stiftelser. Etter Stiftelsen Multiconsults syn er dette i stiftelsers generelle interesse, og i noen grad kanskje særlig i interessen til større stiftelser som Stiftelsen Multiconsult.

Endelig bemerkes at det er vår erfaring, at det spiller en rolle for stiftelsens styre at ansvarslinjene mellom styret og eventuelt vedtektsfestede organer er klare. Det gir en nødvendig grad av forutsigbarhet for styret, og legger til rette for forvaltning av stiftelsen i samsvar med stiftelsens vedtekter og interesser.

6 OMDANNING, HERUNDER VEDTEKTSENDRINGER

Stiftelsen Multiconsult støtter utvalgets forslag til forenklinger i reglene om omdanning, herunder endring og oppheving av stiftelsens vedtekter, jf. forslaget kapittel 8.

Når det særlig gjelder forslaget om å gi stiftelsens styre alminnelig myndighet til å foreta omdanning, jf. forslaget § 67, vil dette antakelig ikke medføre noen stor endring i praksis siden mange stiftelser allerede i dag i vedtektene legger omdanningsmyndigheten til styret.

Den foreslåtte regelen om at det ikke lenger skal gjelde krav om Stiftelsestilsynets godkjenning av vedtektsendringer som ikke gjelder formålet eller som det for øvrig må antas at oppretteren ikke har lagt vesentlig vekt på, jf. forslaget § 67 (1) jf. § 68, vil innebære en forenkling for stiftelser. Stiftelsen Multiconsult mener den foreslåtte endringen på dette punkt er fornuftig. Det er styret som kjenner stiftelsen og som har de nødvendige forutsetninger for å mene noe om hva som er en hensiktsmessig organisering av denne. Den typen vedtektsbestemmelser som, forutsatt at forslaget vedtas i den form

det nå foreligger, vil typisk kunne gjelde antall styremedlemmer, valgperioden for styremedlemmer eller flertallsregler for styret.

Stiftelsen Multiconsult mener også forslaget om ikke å videreføre stiftelseslovens regel som gir adgang til å gi andre enn styret omdanningsmyndighet, er fornuftig. Dersom forslaget vedtas vil styret, med enkelte særlige unntak, ha eksklusiv omdanningsmyndighet. Etter Stiftelsen Multiconsults oppfatning vil dette støtte opp under styret som stiftelsens øverste forvaltningsorgan og legge til rette for en effektiv organisasjon med klare ansvarslinjer. Dette mener vi generelt er i stiftelsers interesser.

7 SÆRLIG OM STYRETS PLIKTER OG ANSVAR

Ovenfor uttrykker vi vår støtte til forslaget om å videreføre styret som stiftelsens øverste forvaltningsorgan, og til lovforslagets regler som bidrar til å skape klare ansvarslinjer mellom stiftelsens organer.

I forlengelsen av de foreslåtte reglene om stiftelsers organisasjon, mener vi utvalgets forslag til ny § 20 om "*Forvaltning av stiftelsens kapital*" og ny § 55 om "*Plan for gjennomføring av formålet*" bidrar til en ytterligere klargjøring og bevisstgjøring av styrets forvaltningsansvar. Generelt bemerkes at de foreslåtte reglene vil legge til rette for at stiftelser forvaltes i samsvar med formålet og for øvrig i samsvar med oppretterens intensjoner. En annen side ved de foreslåtte reglene er at de vil være en påminnelse til styret om styrets plikter og ansvar, og dermed skape forutberegnelighet for styrets medlemmer. Ved den løpende forvaltningen av stiftelsen vil det kunne føre til at styremedlemmer retter sin oppmerksomhet mot stiftelsens virksomhet.

Når det særlig gjelder forslaget § 20 (3) om plikt for styret til å fastsette en plan for den nærmere forvaltningen av stiftelsens kapital innenfor rammene av stiftelsesloven og vedtektene, nevner vi at dette er en type styringsdokument som allerede i dag anvendes av Stiftelsen Multiconsult og likeartede stiftelser. Dette bidrar til å gi styret forutsigbarhet i kapitalforvaltningen og trygghet for at styret oppfyller sitt overordnede forvaltningsansvar. Samtidig kan et slikt styringsdokument være egnet til å vise omverdenen hvilke rammer styret forvalter stiftelsens kapital innenfor.

Den praktiske betydningen av den foreslåtte regelen i § 20 (3) vil for stiftelser der kapitalen i dag forvaltes ut fra denne typen overordnet styringsdokument, være å oppdatere og tilpasse eksisterende planer til de foreslåtte lovbestemmelsene. For stiftelser som ikke har det som sin praksis å forvalte kapitalen ut fra en overordnet plan, vil det for enkelte kanskje kunne oppleves som en ekstra arbeidsbelastning å utarbeide en slik plan. Stiftelsen Multiconsult mener likevel dette ikke er et argument mot en lovfesting av slike krav, og støtter slik sett den foreslåtte regelen i § 20 (3). Omtalen av lovens krav i utkastet til § 20 (3) bidrar således til å klargjøre styrets plikter i denne sammenhengen, og til å redusere eventuell tolkningstvil.

Vårt syn er tilsvarende for den foreslåtte regelen i ny § 55 om styrets plikt til å vedta en plan for gjennomføring av formålet. Også dette er en type strategidokument som det er grunn til å tro at mange stiftelser i praksis forvaltes ut fra. Stiftelsen Multiconsults styre vedtar, og oppdaterer med jevne mellomrom, som ledd i sin alminnelige plikt til å ivareta stiftelsens formål et slikt overordnet strategidokument. For egen del mener Stiftelsen Multiconsults styre at dette er en hensiktsmessig

påminnelse for styret selv om styrets plikt på dette området. Dette gir styret en nødvendig grad av trygghet og forutsigbarhet.

For stiftelser der det er utarbeidet overordnet strategidokumentasjon, vil den praktiske betydningen av den foreslåtte regelen være en oppdatering og tilpassing av allerede eksisterende dokumentasjon. Etter vår mening bidrar videre forarbeidenes omtale av de foreslåtte reglene i ny § 55 også her til å skape klarhet rundt lovens krav til dokumentasjonens form og innhold, og unngå tolkningstvil. Det er derfor grunn til å tro at den foreslåtte regelen heller ikke for stiftelser som i dag ikke har utarbeidet en overordnet styringsdokumentasjon vil oppleves som særlig byrdefull i praksis.

Med vennlig hilsen
Stiftelsen Multiconsult

Eli Grøttheim